

**“ЖЕР БЕТІНДЕ
ТІРШІЛІКТІН
ПАЙДА БОЛУЫ”**

Жер бетінде тіршіліктің пайда болуы туралы теориялар.

Креационизм

```
graph TD; A[Креационизм] --> B[Абиогенез]; A --> C[Стационарлық жағдай]; B --> D[Биогенез]; C --> E[Панспермия]
```

Абиогенез

Стационарлық
жағдай

Биогенез

Панспермия

Теориялар	Анықтамасы	Жақтаушы-лары
Креационизм	жер бетінде тіршілік мәңгілік әрі оны жаратушы күш жаратқан деп түсіндірді.	Карл Линней
Стационарлық жағдай	Жер бетінде тіршілік мәңгі болған.	В.Прейер ,Реди
Панспермия	тіршілік басқа ғаламшарлардан таралған.	Рихтер,Аррениус,
Биогенез	тіріден тірі дамиды.	Пастер,Спалланцани
Абиогенез	тіршілік өлі табиғаттан өздігінен пайда болған.	Аристотель,Бэкон

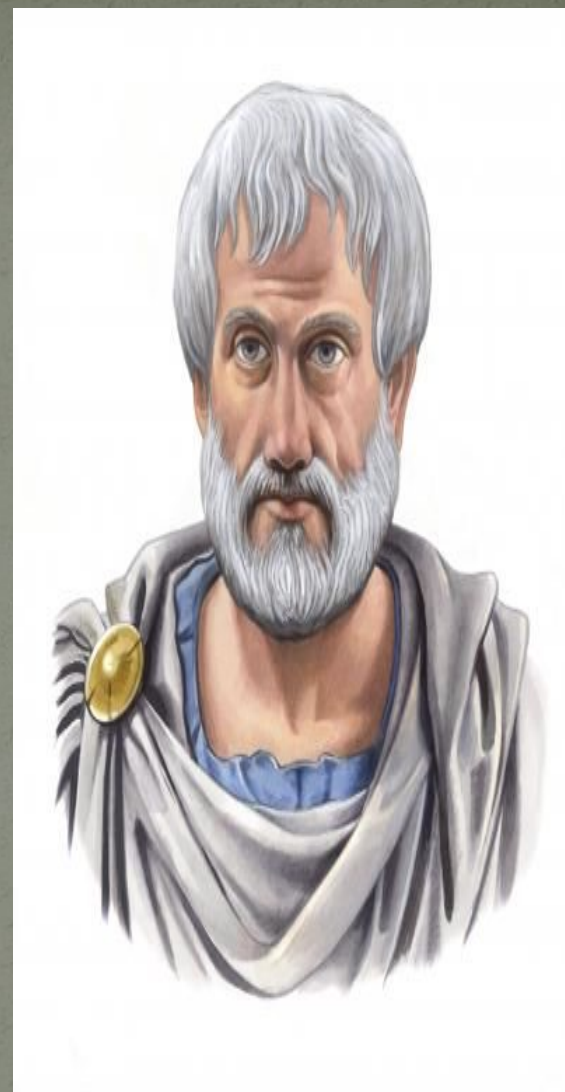
- Креационизм теориясы бойынша:
“Тіршілікті белгілі бір уақыт аралығында ерекше қүдіретті күш жаратты” делінеді.

**Фрэнсис
Бэкон**

● “Тіршілікті
ешқандай
қүдіретті күш
жаратқан жоқ,
ол өздігінен өлі
денелерден
пайда болды”

**Аристотел
ь**

Я.Б.Гельмонт

Парацельс

“Тышқандар кір киімнен пайда болды”

“Адамды қолдан жасап шығарды”

- **Стационарлық жағдай теориясында:**
“Жер еш уақытта жаңадан пайда болған жок, ол әуел бастан мәңгі, олай болса, жер бетіндегі тіршілік те мәңгі” делінеді.

С.Аррениус (1895ж)

1865 жылы Г. Рихтер :

**“Жер бетінде басқа
ғаламшардан өсімдіктердің
тозаңы, споралары, тіпті
ұсақ организмдер де келіп
түседі”**

Панспермия теориясы бойынша: “Метеориттер мен ғарыштық шаң – тозандар арқылы жерге басқа ғаламшарлық тірі организмдер келіп түскен”

Тіршіліктің пайда болуы.

Биогенез – барлық тірі атаулылардың тек тіріден пайда болуы,яғни тірішілік мәңгі.

Абиогенез – тірінің өлі материядан өздігінен пайда болуы.

Франческо Реди тәжірибе жүргізіп, “Тіршілік өздігінен пайда болды” деген теорияға қарсы шықты.

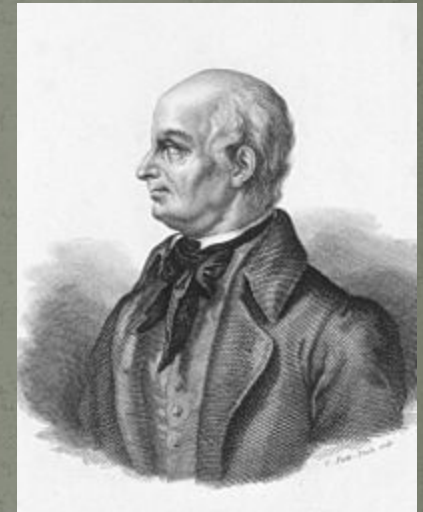
- “Құрттар өздігінен пайда болған жоқ, шыбынның етке салған жұмыртқасынан шыққан дернәсіл”
- Тірі организмдердің өлі материядан пайда болмайды, яғни сазбалшықтан бақа, ескі кір шүберектен тышқан түзілмейді.

□ **А. Левенгук:** “олар тек өздеріне ұқсас организмдерден пайда болады”, - деді.

□ “Ыдыстың ашық қалған аузы арқылы ауамен бірге келіп түскен споралардан жетілген организмдер”, - деді.

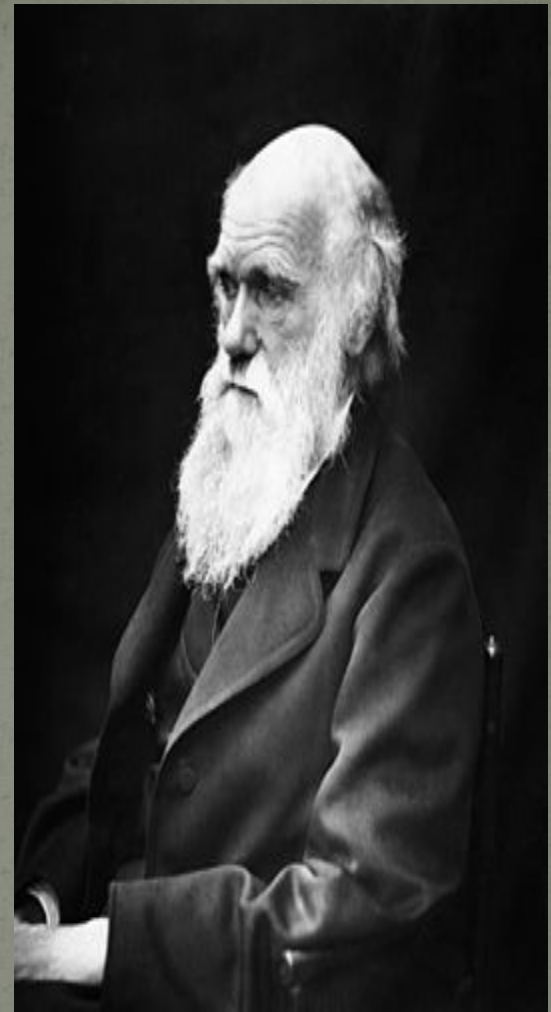
□ Бірақ, “аузы жабық қалған **Л.Спалланцани** ыдыстарға ауа кірмегендіктен, организмдер өздігінен дами алмады” деді қарсыластары.

М.М. Тереховский

□ Тірі организмдердің өздігінен пайда болу мүмкіндігін жоққа шығарды.
□ “Түрлердің пайда болуы”.

Ч.Дарвин

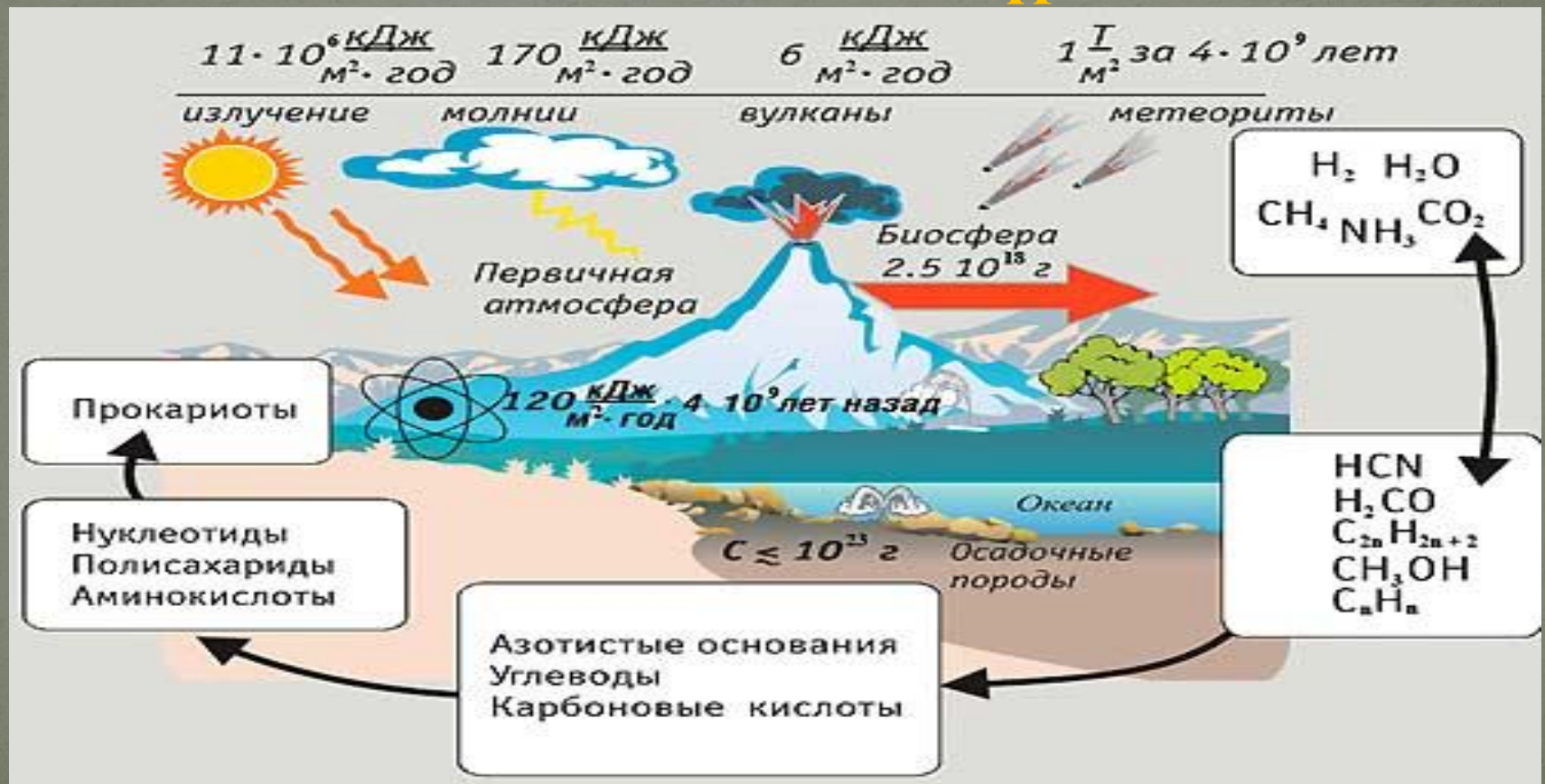
- Луи Пастер (1822 – 1895 ж) француздық микробиолог.
- Тәжірибесі мойны ұзын, S – тәрізді иілген колбаға жасады.
- Нәтижесінде: “Тірі организмдер дәл өзіндей басқа тірі организмдерден дамып жетіледі”, - деп, “Тіршілік өздігінен өліден пайда болады” деген көзқарастың негізсіз екенін дәлелдеді.

**“Тірі организмдер
өздігінен пайда болмай, басқа
тірі организмдерден дамып
жетілген болса, онда ең
алғашқы тірі организм
қайдан шықты???”**

- Жер тарихының қандай да бір кезеңінде бейорганикалық заттардан тірі денеге тән органикалық қосылыстардың түзілуі, яғни **абиогендік синтез жүрген.**

Үйге тапсырма: Тіршіліктің пайда болуы туралы
алғашқы көзқарастар.(Оқу)

Жер бетінде тіршіліктің пайда болуы туралы
теориялар атты кестені толтыру және өз
ойларыңды жазу.

Креационизм теориясы нені дәлелдейді ?

Жаратушы күшті.

Панспермия теориясында жер бетінде тіршілік қайдан пайда болды?

Ғарыштан

“Жер еш уақытта жаңадан пайда болған жоқ, ол әуел бастан мәңгі, олай болса, жер бетінде тіршілік те мәңгі” – деп қай теорияда айтылады?

Стационарлық жағдай теориясында

Тіріден тірі дамыса?

Биогенез

Тірінің өлі материядан өздігенен пайда болуы?

Абиогенез